

ЗВІТ

з моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої та фахової
передвищої освіти

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Підстави для розроблення

1. Одним з ключових завдань вищої та фахової передвищої освіти є підготовка молоді до професійної діяльності, тому інформація про працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти важлива як для оцінки якості здобутої освіти, так і для визначення пріоритетних шляхів розвитку взаємодії між сектором освіти та економікою. Зокрема, інформація про працевлаштування випускників є невід'ємною складовою публічної інформації про діяльність закладів вищої освіти та їх освітні програми, що передбачено Стандартами і рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (<https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>), у перекладі українською, наприклад: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf).

2. Упродовж тривалого часу в академічній спільноті, експертному середовищі та органах державного управління визрівало розуміння необхідності запровадження моніторингу працевлаштування випускників закладів освіти з урахуванням сучасних тенденцій розвитку Європейського простору вищої освіти та кращих іноземних практик. Комплексний огляд підходів до цієї проблеми запропоновано в публікації О.С.Гринькевич, У.Я.Садова, О.О.Левицька «Міжнародний досвід моніторингу працевлаштування випускників та шляхи його застосування в Україні» в журналі «Демографія та соціальна політика» в 2019 році (<https://dse.org.ua/archive/35/8.pdf>), який було використано при проведенні даного дослідження. Значний інтерес представляє іноземний досвід, зокрема Республіки Польща, де функціонує Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) (<https://ela.nauka.gov.pl/pl/major?experience=ALL&graduationYear=2019&major=&institution=&studyVoivodeship=&studyForm=&studyLevel=&limit=10&offset=0>).

3. На державному рівні модернізація інструментарію для проведення моніторингових досліджень щодо реального працевлаштування випускників закладів вищої та професійної (професійно-технічної) освіти була вперше передбачена Планом заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 1077. Правова база моніторингу та оброблення відповідної персональної інформації була створена в 2019 році, коли Закон

України «Про вищу освіту» було доповнено частиною п'ятою статті 64 такого змісту: «Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки здійснює моніторинг зайнятості випускників закладів вищої освіти. Знеособлені статистичні дані щодо зайнятості випускників закладів вищої освіти на ринку праці розміщуються в мережі Інтернет для вільного доступу у форматі, що дає змогу їх автоматизовано обробляти електронними засобами».

4. Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» було доручено Кабінету Міністрів України забезпечити створення єдиної електронної системи моніторингу працевлаштування випускників закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Здійснення запуску електронної системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти було передбачено Планом пріоритетних дій Уряду на 2020 рік (завдання № 492), затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2020 р. № 1133, яким передбачалось введення в тестову експлуатацію системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти з метою урахування показника працевлаштування випускників закладів під час розподілу державного фінансування між закладами вищої освіти за результатами їх діяльності. Запуск електронної системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти було визначено одним із завдань Стратегічного плану діяльності Міністерства освіти і науки України до 2024 року.

5. Відповідно до пункту 20¹ Формули розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1146, показник працевлаштування випускників закладу вищої освіти визначається з 2022 року на підставі моніторингу зайнятості випускників за результатами місяця у рейтинговому списку даних про працевлаштування випускників закладів вищої освіти державної форми власності, що складається відповідно до методичних рекомендацій, які затверджуються МОН. Моніторинг зайнятості випускників повинен враховувати рівень зайнятості випускників, які здобули свій останній ступінь вищої освіти три роки тому, а також розділ класифікатора професій, до якого належить посада, яку займає випускник за даними моніторингу зайнятості випускників.

6. Отже, директором фахової передвищої, вищої освіти МОН виконувались такі завдання:

створення системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти;

урахування показника працевлаштування випускників закладів під час розподілу державного фінансування між закладами вищої освіти за результатами їх діяльності.

Моніторинг працевлаштування випускників закладів професійної (професійно-технічної) може проводитись з використанням інформаційної та методичної бази, яка створена для вищої та фахової передвищої освіти.

Інформаційна база

7. З метою отримання інформації про працевлаштування випускників закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти Міністерством освіти і науки України спільно з Пенсійним Фондом України розроблено Порядок обміну інформацією між Пенсійним фондом України та Міністерством освіти і науки України, реалізація якого дозволяє отримувати інформацію з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, та проведено підготовчі роботи щодо технічної реалізації обміну інформацією. Інформацію передбачено передавати на центральному рівні в електронному вигляді інформаційно-телекомунікаційними засобами із застосуванням засобів технічного та криптографічного захисту інформації.

8. Порядок обміну інформацією між Пенсійним фондом України та Міністерством освіти і науки України затверджено наказом МОН від 04.03.2021 № 287 та постановою правління Пенсійного фонду України 04.03.2021 року № 9-1 і зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.05.2021 за № 596/36218. Також укладено Договір про інформаційну взаємодію від 18.08.2021 № 02-01/113 між Міністерством освіти і науки України, Пенсійним фондом України та Міністерством цифрової трансформації України, яким визначено відомості про структуру та формат електронних повідомлень, якими обмінюються Пенсійний фонд України та Міністерство освіти і науки України, загальні вимоги до обміну, формату, структури інформації, інформаційні потоки тощо. Також для автоматизації зазначених процесів отримання та аналізу інформації про працевлаштування випускників закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти Міністерством освіти і науки України здійснено доопрацювання програмного забезпечення Єдиної державної електронної бази з питань освіти і створено окремий модуль, який введено в експлуатацію з 15 грудня 2020 року (наказ Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2020 року № 1540 «Про постійне використання модернізованого програмного забезпечення Єдиної державної електронної бази з питань освіти»).

9. Міністерством освіти і науки України надіслано до Пенсійного фонду дані про документи про вищу освіту, видані між 1 листопада 2017 року та 31 жовтня 2018 року, та 17 листопада 2021 року отримано від Пенсійного фонду інформацію з реєстру застрахованих осіб щодо працевлаштування випускників закладів освіти (3 624 443 записів). Міністерством освіти і науки України розроблено методику проведення моніторингу зайнятості випускників закладів

вищої та фахової передвищої освіти і визначення показника працевлаштування для Формули розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти та наразі здійснюється аналіз отриманої інформації.

Методична база

10. Наказом МОН від 02 лютого 2022 року № 101 затверджено Методичні рекомендації з проведення моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти і визначення показника працевлаштування для Формули розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти.

11. Для проведення моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти визначається цільовий перелік осіб, інформація про працевлаштування яких потребує розгляду (далі – Моніторингові особи). До Моніторингових осіб віднесено громадян України, які завершили здобуття вищої та фахової передвищої освіти в проміжку від 36 до 48 місяців до дати спостереження (дата спостереження – 1 листопада 2021 року). Отже, для здійснення моніторингу визначено перелік громадян України, які завершили навчання за державним або регіональним замовленням і здобули диплом про вищу або фахову передвищу освіту в проміжку від 1 листопада 2017 до 30 жовтня 2018 року (період випуску із закладу освіти). З цього переліку вилучені особи, які впродовж періоду можливого працевлаштування після випуску (від 1 листопада 2018 року до 1 листопада 2021 року) за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти отримали інший документ про вищу або фахову передвищу освіту, здобували або здобувають вищу (включаючи третій рівень) або фахову передвищу освіту.

12. Для кожної Моніторингової особи визначається один зі статусів на підставі даних Реєстру застрахованих осіб на дату спостереження:

зайнятий:

найманий працівник за основним місцем роботи та/або сумісництвом, договором цивільно-правового характеру;

фізична особа-підприємець чи особа, яка веде незалежну професійну діяльність та/або фізична особа, яка забезпечує себе роботою самостійно;

військовослужбовці, особи рядового і начальницького складу органів охорони правопорядку (якщо така інформація не є інформацією з обмеженим доступом);

знаходиться в соціальній відпустці;

незайнятий (в інших випадках).

На підставі аналізу інформації про працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти, а також з метою мінімізації віднесення до числа незайнятих осіб, які тимчасово або в силу обставин є

незайнятими саме на дату спостереження, виділено категорію умовно зайнятих осіб, до яких віднесено незайнятих на дату спостереження осіб, які були працевлаштовані і звільнились:

не більше ніж за три місяці до дати спостереження;

більше ніж за три місяці до дати спостереження і мають стаж роботи більше 18 місяців за основним місцем роботи у період з 1 листопада 2018 року до 1 листопада 2021 року.

13. Загальносвітові тенденції розвитку ринку праці вказують на поступове розмивання поняття роботи за здобутою освітою за винятком окремих та відносно стабільних професійних груп. Додатковими ускладненнями для проведення моніторингу працевлаштування за здобутою освітою є застарілість Державного класифікатора професій та відсутність кодів професій у багатьох записах в Реєстрі застрахованих осіб. За таких обставин, при проведенні моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти довелось обмежитись моніторингом працевлаштування за здобутою освітою випускників, які здобули педагогічну та медичну освіту (далі – здобутою медичною або педагогічною освітою). З урахуванням неточності та неповноти інформації про працевлаштування за певними професіями використані розширені формули для ідентифікації такої зайнятості випускників. Отримана інформація дозволила створити інструменти підтримки закладів вищої та фахової передвищої освіти, які здійснюють підготовку з педагогічних і медичних спеціальностей, у розумінні показника працевлаштування для розподілу державного фінансування між закладами вищої освіти за результатами їх діяльності.

14. Моніторинг працевлаштування за здобутою медичною або педагогічною освітою у 2021 році проведено для Моніторингових осіб, які здобули освіту в галузях 01 Освіта/Педагогіка (та низці спеціальностей, при підготовці за якими в закладах освіти поширена практика присвоєння педагогічних кваліфікацій) та 22 Охорона здоров'я, а також відповідним цим галузям напрямам та спеціальностям за Переліками, що діяли раніше (далі – спеціальні Моніторингові особи).

Для кожної спеціальної Моніторингової особи додатково визначається один з статусів на дату спостереження:

найманий працівник відповідно до здобутої медичної або педагогічної освіти за основним місцем роботи та/або сумісництвом, договором цивільно-правового характеру (зайняті);

був зайнятий відповідно до здобутої медичної або педагогічної освіти за основним місцем роботи або за сумісництвом, договором цивільно-правового характеру і звільнився не більше ніж за три місяці до дати спостереження (умовно зайняті);

незайняті відповідно до здобутої медичної або педагогічної освіти (в інших випадках).

Оскільки в більшості записів Реєстру застрахованих осіб відсутня коректна інформація про посади працівників, передбачена Формулою ідентифікація розділу класифікатора професій, до якого належить посада, яку займає випускник за даними моніторингу зайнятості випускників, наразі неможлива (її використання за наявною в Реєстрі інформацією поставить у нерівні умови Моніторингових осіб).

15. Оцінка зайнятості (ОЗ) для Формули розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти з використанням результатів моніторингу працевлаштування випускників розраховується за формулою:

$$ОЗ = \frac{K_{МОЗайн} + 0,5 \times K_{СМОЗайн}}{K_{МО}} \times 100,$$

де $K_{МОЗайн}$ - кількість зайнятих (включаючи умовно зайнятих) серед Моніторингових осіб закладу вищої освіти, які закінчили навчання за державним (регіональним) замовленням;

$K_{СМОЗайн}$ - кількість зайнятих (включаючи умовно зайнятих) відповідно до здобутої медичної або педагогічної освіти серед спеціальних Моніторингових осіб закладу вищої освіти, які закінчили навчання за державним (регіональним) замовленням;

$K_{МО}$ - кількість моніторингових осіб закладу вищої освіти, які закінчили навчання за державним (регіональним) замовленням).

16. При аналізі результатів моніторингу працевлаштування виявлено низку категорій Моніторингових осіб, які відповідно до запропонованого алгоритму обліковуються як незайняті, що зумовлює необхідність його подальшого вдосконалення:

непрацюючі особи з інвалідністю, які отримують пенсію (при проведенні моніторингу працевлаштування в наступні роки їх необхідно ідентифікувати за окремою процедурою та виключити з числа Моніторингових осіб);

інші категорії непрацюючих осіб, зокрема непрацюючі за власним вибором та зареєстровані безробітні, які проходять або не проходять додаткове навчання за направленням Державної служби зайнятості;

особи із числа військовослужбовців, особи рядового і начальницького складу органів охорони правопорядку, якщо інформація при них є інформацією з обмеженим доступом;

особи, які зайняті в домашньому або підсобному господарстві;

особи, які працюють без належного оформлення статусу найманого працівника, підприємця або самозайнятої особи («тіньова економіка», незадекларована праця);

особи, які припинили наступне навчання до його завершення;

особи, які навчаються в Україні, але інформація про таке навчання не внесена до ЄДЕБО (інтернатура, частина аспірантури тощо);

особи, які працюють або продовжують навчання за кордоном.

У подальшому необхідно обговорити доцільність обліку як зайнятих або незайнятих осіб, які після випуску продовжують навчання, але не здобули наступного документа про освіту або здобули його менше 36 місяців тому.

Докладний аналіз цих категорій може стати важливим завданням вдосконалення моніторингу працевлаштування в наступні роки.

Моніторинг не стосується тих випускників вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів вищої освіти з специфічними умовами навчання, інформація про яких не вноситься до ЄДЕБО.

Випускники суто лікарських спеціальностей зазвичай безперервно продовжують навчання в інтернатурі з тривалістю до трьох років. Таким чином, на дату проведення моніторингу особи, які не брали перерви в навчанні, вже закінчили інтернатуру і мають можливість працювати безпосередньо за лікарською спеціальністю.

17. Потребує окремої дискусії доцільність моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти, які навчались за кошти фізичних та юридичних осіб.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

18. Знеособлені статистичні дані щодо зайнятості випускників закладів вищої освіти за державним та регіональним замовленням на ринку праці в розрізі закладів, рівнів освіти та спеціальностей (напрямів підготовки, деяких окремих спеціалізацій) розміщені в мережі Інтернет для вільного доступу у машиночитаному форматі за адресою: www....., що дає змогу автоматизованої їх обробки електронними засобами. Оприлюднені дані придатні для проведення аналітичних досліджень, профорієнтаційної роботи та самостійного аналізу привабливості закладів фахової передвищої та вищої освіти.

19. Зведена інформація про результати моніторингу працевлаштування випускників за рівнями освіти наведена в таблиці 1.

Передусім слід звернути увагу на питому вагу здобувачів дипломів про вищу освіту різних рівнів, які продовжили навчання для здобуття наступної освіти. Кожен десятий серед випускників спеціалістів та магістрів (10,42%) продовжив навчання для здобуття третього ступеня вищої освіти або іншої спеціальності на нижчих рівнях вищої освіти, включаючи тих, хто продовжив раніше розпочате паралельне навчання за другою спеціальністю. Цей відсоток вище для магістрів (10,89%) і нижче для спеціалістів (7,43%). У моніторинговий період близько половини дипломів спеціалістів припадає на медичні

спеціальності з наскрізними (без отримання проміжного ступеня бакалавра) лікарськими освітніми програмами, випускники яких найчастіше продовжують навчання в інтернатурі.

Майже 63% (62,82%) осіб, які отримали диплом молодшого спеціаліста, відразу або практично відразу продовжили здобувати наступний рівень вищої освіти. Продовження навчання є позитивним фактором, але водночас ілюструє недостатню підготовленість та вмотивованість до професійної практичної діяльності значної кількості цих випускників.

Понад 73% (73,28%) бакалаврів продовжили навчання для здобуття другого ступеня вищої освіти або іншої спеціальності на нижчих рівнях вищої освіти. Цей показник перевищує європейські аналоги та додатково свідчить як про недостатню готовність бакалаврів випуску 2018 року до виходу на ринок праці, так і про недостатню пропозицію привабливих для випускників бакалаврату робочих місць. Лише в 2021 році були внесені зміни до Державного класифікатора професій, які офіційно відкрили бакалаврам доступ до професійної категорії «професіонали» (раніше такі професії потребували другого рівня вищої освіти).

20. Питома вага зайнятих та умовно зайнятих Моніторингових осіб за усіма рівнями вищої освіти становить 58,96%. Найвищі показники мають спеціалісти (71,72%), практично на одному рівні знаходяться показники магістрів (61,21%) та молодших спеціалістів (59,77%), найменші значення спостерігаються на рівні бакалавра (50,26%).

На показники зайнятості випускників усіх рівнів суттєво впливає трудова міграція молодих українців за кордон. Можливою є гіпотеза про порівняно меншу пропозицію офіційного працевлаштування в Україні для осіб з нижчими освітніми рівнями.

21. Моніторинг працевлаштування випускників в розрізі спеціальностей (крім медичних і педагогічних) наразі практично неможливий. Результати моніторингу працевлаштування випускників за спеціальностями не піддаються безпосередньому аналізу, оскільки в період спостереження випуски здійснювались одночасно за Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266, завершувалась підготовка за Переліком напрямів, за якими здійснювалася підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719, Переліком спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. № 839, Переліком спеціальностей, за якими здійснювалася підготовка

фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787.

22. У зв'язку з цим аналіз проведено за укрупненими групами та деякими окремими спеціальностями та виключенням з нього даних щодо випуску молодших спеціалістів, а також спеціальностей (напрямів підготовки), для яких кількість Моніторингових осіб не перевищує 1.

Частка зайнятих та умовно зайнятих осіб в середньому складає 58,69%. Для зручності будемо використовувати таку шкалу для її оцінювання за укрупненими групами та деякими окремими спеціальностями (таблиця 2):

до 40% - низькі значення;

понад 40% - до 50% - нижче типових значення;

від 50% - до 70% - звичайні значення;

понад 70% - до 80% - вище типових значення;

понад 80% - високі значення.

23. Високі значення частки зайнятих та умовно зайнятих Моніторингових осіб притаманні суто лікарським спеціальностям Медицина (лікувальна справа), стоматологія та педіатрія (92,02%), а також підготовці фахівців для системи МВС – Цивільний захист та пожежна безпека, правоохоронна діяльність (83,50%). Значення вище типових характерні для інших (крім суто лікарських) спеціальностей галузі «Охорони здоров'я» (72,71%). Зазначені в цьому абзаці галузі та спеціальності передбачали в моніторинговий період зазвичай обов'язковий розподіл випускників закладів вищої освіти на робочі місця в державному секторі.

24. Для переважної більшості укрупнених груп спеціальностей (для деяких з них - з винятками) частка зайнятих та умовно зайнятих осіб має звичайне значення, що характерно для інтегрованих у ринок праці професій або секторів економіки, де найбільшим роботодавцем виступає держава:

Публічне управління та адміністрування 67,51%,

Право та міжнародне право 66,30%,

Економіка, сервіс, управління та адміністрування 62,64%,

Соціальна робота та соціальне забезпечення 61,15%,

Освіта 60,22%,

Будівництво та технології (крім архітектури) 60,05%,

Транспорт (крім морського та внутрішнього водного) 59,91%,

Біологія, природничі науки та математика (крім фізики) 58,82%,

Інженерія (крім суднобудування) 58,32%,

Сільське господарство та ветеринарія 58,23%,

Гуманітарні науки (крім філології) 58,17%,

Культура і мистецтво (крім дизайну, хореографії та образотворчого мистецтва) 57,56%,

Поведінкові науки, журналістика та міжнародні відносини 55,91%.

25. Значення нижче типових частки зайнятих та умовно зайнятих осіб характерні для групи спеціальностей, які знаходяться між «Сциллою» незадекларованої праці в Україні та «Харибдою» привабливих можливостей за кордоном:

Філологія 48,98%,

Архітектура 48,50%,

Фізика 45,26%

Дизайн, хореографія та образотворче мистецтво 45,06%,

Суднобудування 44,55%.

26. Нарешті, низький відсоток зайнятих та умовно зайнятих осіб демонструють: укрупнена група Інформаційні технології та прикладна математика (крім інженерії програмного забезпечення) – 37,61%, спеціальності Інженерія програмного забезпечення – 27,37% та Морський та внутрішній водний транспорт – 14,1%. Причому в усіх цих випадках немає підстав нарікати на відсутність попиту на відповідних фахівців на ринку праці. Швидше навпаки, спостерігається дефіцит кваліфікованих фахівців і ринок праці готовий поглинути додаткові ряди фахівців морської справи та ІТ-сфери. При порівняно високих статках представників цих професій вони не роблять пропорційного внеску у формування бюджетів та пенсійної системи України.

27. З числа Моніторингових осіб (рівнів вище молодшого спеціаліста) вдалось ідентифікувати лише 2713 випускників, які працюють за здобутою освітою в галузі охорони здоров'я та 1575 осіб у галузі освіти. До цих даних можна також додати 1790 молодших спеціалістів. За будь-яких обставин, ці показники є недостатніми для відтворення людського потенціалу відповідних галузей (навіть з урахуванням контрактників, які тут не враховані).

Залишається сподіватись, що завдяки вдосконаленню Реєстру застрахованих осіб буде додатково враховано працівників з медичною та педагогічною освітою, яких наразі неможливо ідентифікувати, буде пройдений пов'язаний з демографічною кризою мінімум, спільні зусилля держави та

професійних спільнот зроблять професії медиків та педагогів більш привабливими для молоді.

ПОКАЗНИК ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

28. На підставі результатів Моніторингу працевлаштування складено рейтинговий список закладів вищої освіти у сфері управління МОН для розрахунку обсягу бюджетного фінансування яких використовується Формула, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 року № 1146.

29. У цьому рейтинговому списку налічується 138 закладів вищої освіти. Для новоутворених закладів вищої освіти показники працевлаштування розраховані за даними закладів (структурних підрозділів), які були реорганізовані при їх утворенні (Державний університет економіки і технологій - Криворізький металургійний інститут Національної металургійної академії України, Криворізький економічний інститут Державного вищого навчального закладу "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана", Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку - Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова та Вищий навчальний заклад «Одеська державна академія технічного регулювання та якості», Державний біотехнологічний університет - Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харківська державна зооветеринарна академія, Харківський державний університет харчування та торгівлі, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, Український державний університет науки і технологій - Національна металургійна академія України, Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна). У випадку приєднання одного закладу вищої освіти до іншого дані про випускників реорганізованого закладу (структурного підрозділу) – донора додаються до результатів акцептора (Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління та Харківський навчально-науковий інститут Державного вищого навчального закладу "Університет банківської справи" до Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління до Національного університету «Дніпровська політехніка», Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління та Львівська філія Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна до Національного університету «Львівська політехніка», Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління до Державного університету «Одеська політехніка», Харківський торговельно - економічний

інститут Київського національного торговельно - економічного університету та Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету до Української інженерно-педагогічної академії, Донецький державний університет управління до Маріупольського державного університету, Львівський інститут економіки і туризму до Львівського національного університету імені Івана Франка, Донбаський державний технічний університет до Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, Запорізька державна інженерна академія до Запорізького національного університету, Олімпійський коледж імені Івана Піддубного до Національного університету фізичного виховання та спорту). Територіально відокремлені структурні підрозділи закладів вищої освіти, які фінансуються через базові заклади вищої освіти, враховані в даних базових закладів вищої освіти. Для новоутвореного НРЗВО "Кам'янець-Подільський державний інститут" показник працевлаштування не розраховується, оскільки для нього обсяг фінансування розрахований в 2022 році лише за принципом аналогії.

Національна академія державного управління при Президентові України приєднана до Київського національного університету імені Тараса Шевченка, який отримує фінансування за окремою бюджетною програмою. Одеський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету увійшов до складу фахового коледжу, який з 2022 року фінансується з обласного бюджету.

Реорганізації Луганського національного аграрного університету та Харківського національного університету будівництва та архітектури на час підготовки звіту знаходяться на початкових стадіях і заклади фінансуються окремо.

30. Відповідно до Формули показник працевлаштування приймається рівним:

1 - якщо результат закладу не потрапляє до 75 відсотків найкращих результатів;

1,05 - якщо результат закладу не потрапляє до 60 відсотків найкращих результатів, але належить до 75 відсотків найкращих результатів;

1,1 - якщо результат закладу не потрапляє до 45 відсотків найкращих результатів, але належить до 60 відсотків найкращих результатів;

1,15 - якщо результат закладу не потрапляє до 30 відсотків найкращих результатів, але належить до 45 відсотків найкращих результатів;

1,2 - якщо результат закладу не потрапляє до 15 відсотків найкращих результатів, але належить до 30 відсотків найкращих результатів;

1,25 - якщо результат закладу належить до 15 відсотків найкращих результатів.

Отже, з 138 закладів вищої освіти (відокремлених структурних підрозділів, які фінансуються окремо):

найкращих 15% - 20 закладів отримують показник працевлаштування 1,25;

найкращих 30%, які не потрапили до найкращих 15% - 21 заклад отримують показник працевлаштування 1,2;

найкращих 45%, які не потрапили до найкращих 30% - 21 заклад отримують показник працевлаштування 1,15;

найкращих 60%, які не потрапили до найкращих 45% - 20 закладів отримують показник працевлаштування 1,1;

найкращих 75%, які не потрапили до найкращих 60% - 21 заклад отримують показник працевлаштування 1,05;

решта 35 закладів отримують показник працевлаштування 1,0.

31. Рейтинг закладів вищої освіти у сфері управління МОН, які фінансуються за Формулою, за оцінкою зайнятості та показником працевлаштування наведено в таблиці 3.

Значна присутність педагогічних університетів у верхній частині рейтингу частково обумовлена додатковою підтримкою працевлаштування випускників окремих спеціальностей за здобутою педагогічною освітою. Медичні університети та заклади вищої освіти з специфічними умовами навчання, які мають найвищі показники зайнятості, не знаходяться у сфері управління МОН, тому відсутні в цьому рейтингу.

На найнижчих позиціях знаходяться заклади вищої освіти, які готують професійних моряків. Фактично це свідчить про неучасть переважної більшості підготовлених в Україні морських спеціалістів у податковій та пенсійній системі країни. Цей факт узгоджується з даними про питому вагу зайнятих та умовно зайнятих за укрупненими групами та деякими окремими спеціальностями, які розглянуті вище.

Досить тривожними є показники багатьох авторитетних технічних університетів, які мають високу питому вагу підготовки фахівців ІТ-сфери. Низькі показники працевлаштування випускників цих закладів також обумовлені неучастю значної частини випускників у сплаті податків та страхових внесків до Пенсійного фонду України.

32. Аналіз регіонального аспекту показника працевлаштування (таблиця 4) свідчить про відсутність значних диспропорцій по лінії «університетські центри – інші регіони». Натомість привертає увагу факт досягнення найкращих з

суттєвим відривом середніх показників працевлаштування у північно-східному регіоні (Сумська, Чернігівська, Київська (не Київ) та Полтавська області), випускники закладів вищої освіти яких орієнтуються на свій регіон, Київ та Харків. Найгірші середні показники демонструють Чернівецька, Луганська та Івано-Франківська області, наступними з невеликим відривом йдуть Хмельницький, Закарпатський та Тернопільський регіони, що корелює з інформацією про виїзд чималої кількості випускників закладів вищої освіти цих регіонів на роботу за кордон.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

33. Публікація знеособлених статистичних даних про працевлаштування випускників закладів вищої освіти викликатиме додатковий інтерес до цієї проблематики та забезпечить аналітиків інформацією для прискіпливого аналізу.

34. При плануванні наступних досліджень буде важливо скоротити кількість проблемних категорій, які наведені наразі в пункті 16, відповідно вдосконалити методику оцінки зайнятості випускників.

35. У міру покращення якості даних в Реєстрі застрахованих осіб виникне можливість розширення досліджень зайнятості випускників за здобутою освітою.